



Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
NILO JÄÄSKINEN
prednesené 7. februára 2013¹

Vec C-536/11

Bundeswettbewerbsbehörde

proti

Donau Chemie AG,

Donauchem GmbH,

DC Druck-Chemie Süd GmbH & Co KG,

Brenntag Austria Holding GmbH,

Brenntag CEE GmbH,

ASK Chemicals GmbH, predtým Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH,

ASK Chemicals Austria GmbH, predtým Ashland Südchemie Hantos Ges.m.b.H.

[návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný Oberlandesgericht Wien (Rakúsko)]

„Hospodárska súťaž — Žaloba o náhradu škody — Dôkaz — Prípustnosť — Prístup tretej osoby k spisu
zo skončeného konania o porušení hospodárskej súťaže na podporu občianskoprávnej žaloby —
Prístup, ktorý požaduje združenie zastupujúce tretie osoby potenciálne dotknuté kartelom —
Zákaz prístupu bez súhlasu všetkých účastníkov konania o porušení hospodárskej súťaže vyplývajúci
zo zákona — Neexistencia súdnej právomoci na zváženie podstatných okolností vrátane ochrany
dôkazov získaných v konaní o zhovievavosti vzhľadom na potrebný účinok — Zásady ekvivalencie
a efektivity — Článok 19 ods. 1 ZEÚ — Článok 101 ZFEÚ — Charta základných práv Európskej
únie — Článok 47“

I – Úvod

1. Ustanovenie § 39 ods. 2 rakúskeho spolkového zákona z roku 2005 o karteloch a iných obmedzeniach hospodárskej súťaže (Bundesgesetz gegen Kartelle und andere Wettbewerbsbeschränkungen, ďalej len „KartG“) bráni prístupu tretích osôb k súdnym spisom z konaní o porušení hospodárskej súťaže, ktorá je súčasťou verejného práva, v prípade, že s tým účastníci konania nevyslovili súhlas. Verband Druck & Medientechnik (ďalej len „združenie“) zastupuje záujmy podnikov pôsobiacich v polygrafickom odvetví. Toto združenie podalo na Oberlandesgericht Wien, ktorý je príslušným súdom pre hospodársku súťaž (ďalej len „súd pre hospodársku súťaž“), návrh na vydanie uznesenia, na základe ktorého by mu bol umožnený prístup k všetkým dokumentom týkajúcim sa konania o porušení hospodárskej súťaže, ktorého účastníkmi boli na jednej strane Bundeswettbewerbsbehörde (Spolkový úrad na ochranu hospodárskej súťaže) a na druhej strane Donau Chemie AG spolu s ďalšími šiestimi hospodárskymi subjektmi, ktoré pôsobia na trhu veľkoobchodného predaja tlačiarenských chemikálií.

¹ — Jazyk prednesu: angličtina.

2. V tejto veci je Súdny dvor vyzvaný, aby spresnil zásady uvedené v rozsudku Pfleiderer², ktorý sa týka prístupu tretích osôb k spisu vnútroštátneho úradu na ochranu hospodárskej súťaže s cieľom podať občianskoprávnu žalobu o náhradu škody proti podnikom, ktoré porušili článok 101 ZFEÚ, v prípade, že niektoré informácie obsiahnuté v spise boli získané na základe programu zhovievavosti, na ktorý daný úrad pristúpil.

3. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora majú členské štáty pri uplatňovaní práva Únie obmedzenú vnútroštátnu procesnú autonómiu bez ohľadu na to, či sa spor týka práva hospodárskej súťaže alebo iného práva. Zásada ekvivalencie vyžaduje, aby v prípade nárokov založených na práve Únie existovali rovnaké opravné prostriedky a procesné pravidlá, ako sú tie, ktoré sa uplatňujú pri obdobných nárokoch s výlučne vnútroštátnou povahou. Zásada efektivity alebo účinnej súdnej ochrany ukladá súdom členských štátov zabezpečiť, aby vnútroštátne opravné prostriedky a procesné pravidlá prakticky neznemožnili uplatňovanie nárokov založených na práve Únie alebo ich neprimerane nestážili.

4. Prvá z týchto zásad je relevantná na rozhodnutie vo veci samej, pretože podľa rakúskeho práva všeobecné občianskoprávne konanie ani trestné konanie neukladá absolútnu podmienku súhlasu všetkých účastníkov konania predtým, než sa tretím osobám umožní prístup k súdnym spisom. Znamená to, že predmetné rakúske procesné pravidlá stanovujú podmienku týkajúcu sa občianskoprávnej žaloby o náhradu škody pre porušenie práva hospodárskej súťaže Únie³, ktorá sa neuplatňuje na obdobné žaloby s výlučne vnútroštátnou povahou⁴.

5. Obmedzenie prístupu tretej osoby k spisu súdu pre hospodársku súťaž tiež vyvoláva otázku účinnej súdnej ochrany nárokov založených na práve Únie. V tejto veci musí byť klasická zásada efektivity, ktorú som uviedol vyššie, posúdená na základe článku 19 ods. 1 ZEÚ, ktorý bol zavedený Lisabonskou zmluvou. Článok 19 ods. 1 ZEÚ stanovuje, že „členské štáty ustanovia v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie, prostriedky nápravy potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany“. Z toho ďalej vyplýva, že bude potrebné posúdiť právo na prístup k spravodlivosti, ktoré je chránené článkom 47 Charty základných práv Európskej únie, tak ako sa vykladá v zmysle článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „EDLP“) a judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva týkajúcej sa tohto ustanovenia.⁵

6. Pri posúdení, či by umožnenie prístupu k spisu zo skončeného konania o porušení hospodárskej súťaže tretej osobe zasahovalo do práva na spravodlivý proces, najmä ak boli niektoré informácie poskytnuté na základe záruky zhovievavosti, treba napokon vziať do úvahy aj článok 47 Charty základných práv. Toto súvisí so zákazom sebaobvinenia a s ochranou obchodného tajomstva.

II – Právny rámec

A – Právo Únie

7. Prvá veta odôvodnenia 1 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy⁶ stanovuje, že na vytvorenie systému, ktorý zabezpečí nenarušenú hospodársku súťaž na spoločnom trhu, sa musia články 81 ES a 82 ES uplatňovať v Spoločenstve účinne a jednotne.

2 — Rozsudok zo 14. júna 2011 (C-360/09, Zb. s. I-5161).

3 — Pozri rozsudky z 13. júla 2006, Manfredi a i. (C-295/04 až C-298/04, Zb. s. I-6619), a z 20. septembra 2001, Courage a Crehan (C-453/99, Zb. s. I-6297).

4 — Pozri napríklad rozsudok z 1. decembra 1998, Levez (C-326/96, Zb. s. I-7835).

5 — Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mazák 16. decembra 2010 vo veci Pfleiderer (rozsudok už citovaný v poznámke pod čiarou 2), bod 3.

6 — Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mim. vyd. 08/002, s. 205.

8. Článok 11 ods. 1 nariadenia č. 1/2003, nazvaný „Spolupráca medzi Komisiou a orgánmi hospodárskej súťaže členských štátov“, stanovuje:

„Komisia a orgány hospodárskej súťaže členských štátov musia v úzkej spolupráci uplatňovať súťažné pravidlá Spoločenstva.“

9. Článok 35 ods. 1 nariadenia č. 1/2003 stanovuje:

„Členské štáty určia orgán alebo orgány hospodárskej súťaže zodpovedné za uplatňovanie článkov 81 a 82 Zmluvy tak, aby boli účinne splnené ustanovenia tohto nariadenia. Opatrenia potrebné na splnomocnenie týchto orgánov týkajúce sa uplatňovania uvedených článkov sa uskutočnia do 1. mája 2004. Medzi určené orgány môžu patriť aj súdy.“

B – *Vnútroštátne právo*

10. § 39 ods. 2 KartG stanovuje:

„Osoby, ktoré nie sú účastníkmi konania, majú prístup k spisom súdu pre hospodársku súťaž len so súhlasom účastníkov konania.“

11. § 219 ods. 2 rakúskeho Zivilprozessordnung (Občiansky súdny poriadok) stanovuje:

„So súhlasom účastníkov konania môže byť tretím osobám umožnený prístup k spisom, môžu si z nich na vlastné náklady robiť fotokópie a výpisy, pokiaľ tým nebudú dotknuté prevažujúce oprávnené záujmy iných subjektov alebo prevažujúce verejné záujmy v zmysle § 26 ods. 2 prvej vety DSG z roku 2000. Bez súhlasu účastníkov konania môže byť tretej osobe umožnený prístup k spisu a môže si z neho robiť fotokópie, len ak predloží dôkaz, z ktorého priamo vyplýva, že má na tom právny záujem.“⁷

12. § 273 toho istého zákona stanovuje:

„1. Ak je nepochybné, že má účastník konania nárok na náhradu škody či ušlého zisku alebo iného nároku, ale dôkaz o spornej výške škody, ktorá sa má nahradiť, či o ušlom zisku alebo inom nároku nie je možné predložiť alebo ho možno predložiť len s neprímeranými ťažkosťami, môže súd na žiadosť alebo z úradnej moci túto sumu stanoviť na základe svojej voľnej úvahy, a to aj bez vykonania dôkazu navrhnutého účastníkom konania. Pred stanovením sumy môže vypočítať niektorého z účastníkov konania v súvislosti s okolnosťami relevantnými na jej stanovenie.

2. Ak sú medzi viacerými nárokmi, ktoré sa uplatňujú v rámci toho istého konania, také sporné nároky, ktoré sú v pomere k celkovej sume zanedbateľné, a úplné objasnenie všetkých relevantných okolností spôsobuje ťažkosti, ktoré sú neprímerané vzhľadom na význam sporných nárokov, súd o nich môže rozhodnúť rovnakým spôsobom (ako v ods. 1), t. j. na základe svojej voľnej úvahy. To isté platí aj pre jednotlivé nároky, ktorých výška pre každý taký nárok nepresahuje 1 000 eur.“

13. § 77 ods. 1 rakúskeho Strafprozessordnung (Trestný poriadok) stanovuje:

„V prípade oprávneného právneho záujmu prokurátori a súdy umožnia prístup k zisteniam z predbežného vyšetrovania alebo trestnoprávneho konania, ktoré majú k dispozícii, aj v prípadoch, ktoré nie sú výslovne uvedené v tomto zákone, pokiaľ tomu nebráni prevažujúci verejný alebo súkromný záujem.“

7 — § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku sa nevzťahuje na konanie o porušení hospodárskej súťaže.

III – Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

14. Súd pre hospodársku súťaž vydal 26. marca 2010 uznesenie, ktorým uložil odporcom v konaní vo veci samej finančné pokuty z dôvodu účasti na dohodách a zosúladených postupoch, ktoré sú v rozpore s článkom 101 ZFEÚ. Uvedené konanie (ďalej len „konanie o kartelových dohodách“) sa začalo na návrh Spolkového úradu na ochranu hospodárskej súťaže po doručení žiadosti o zhovievavosť jedného z odporcov. Súd pre hospodársku súťaž rozhodol, že došlo k porušeniu zákazu kartelov a že na trhu s veľkoobchodným predajom tlačiarenských chemikálií v Rakúsku existoval zakázaný kartel. Toto rozhodnutie potvrdil Oberster Gerichtshof (Najvyšší súd), ktorý je odvolacím súdom voči rozhodnutiam súdu pre hospodársku súťaž, uznesením zo 4. októbra 2010, ktoré sa stalo právoplatným.

15. Združenie žiada o prístup k spisu (Akteneinsicht), ktorý vedie súd pre hospodársku súťaž v konaní o kartelových dohodách.⁸ Toto združenie tvrdí, že v súlade so stanovami je oprávnené zastupovať záujmy svojich členov, vrátane podnikov pôsobiacich v polygrafickom odvetví. Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že združenie na základe žiadosti svojich členov skúma najmä výšku škody, ktorá im vznikla v dôsledku porušenia práva hospodárskej súťaže, s cieľom pripraviť žalobu o jej náhradu.

16. Združenie uvádza, že prístup k spisu súdu pre hospodársku súťaž je nevyhnutný na zistenie povahy a výšky spôsobenej ujmy, prípadne na jej výpočet na základe informácií obsiahnutých v spise. Tvrdí, že z tohto vyplýva jeho oprávnený záujem.

17. Všetci účastníci konania o kartelových dohodách okrem Spolkového úradu na ochranu hospodárskej súťaže odmietli poskytnúť svoj súhlas. Spolkový úrad na ochranu hospodárskej súťaže by súhlasil len s prístupom sťažovateľa k uzneseniu vydanému v konaní na prvom stupni, t. j. k rozhodnutiu súdu pre hospodársku súťaž. Z toho vyplýva, že podľa rakúskeho práva, konkrétne § 39 ods. 2 KartG a pravidiel o „ochrane obchodného tajomstva“ uvedených v tomto zákone, sa združeniu nemôže sprístupniť spis ani uznesenie súdu pre hospodársku súťaž na účely podpory žaloby o náhradu škody proti odporcom, ako ani na iný účel.

18. V zmysle rozsudku Súdneho dvora Pfleiderer a informácií uvedených v danej veci, že ak tretia osoba, ktorá tvrdí, že jej bola spôsobená škoda porušením článku 101 ZFEÚ, žiada o prístup k spisu vedenému v konaní podľa verejného práva týkajúcom sa tej istej veci, ba dokonca zostavenému v rámci programu zhovievavosti, právo Únie vyžaduje zváženie všetkých záujmov v každom konkrétnom prípade, sa súd pre hospodársku súťaž pýta, či je rakúske právo zlučiteľné so zásadou potrebného účinku a s povinnosťou členských štátov umožniť každému podať žaloby o náhradu škody vzniknutej porušením práva hospodárskej súťaže.⁹ Súd pre hospodársku súťaž má tiež pochybnosti o súlade § 39 ods. 2 KartG so zásadou zákazu diskriminácie, keďže podľa rakúskeho práva sa v bežných občianskoprávných veciach, ako je náhrada škody z mimozmluvnej zodpovednosti, alebo v trestnom práve v súvislosti so spismi vedenými súdmi súhlas všetkých účastníkov konania nevyžaduje.

19. Na základe uvedených skutočností predložil súd pre hospodársku súťaž Súdnemu dvoru podľa článku 267 ZFEÚ tieto prejudiciálne otázky:

„1. Bráni právo Únie, najmä pokiaľ ide o rozsudok Súdneho dvora zo 14. júna 2011, Pfleiderer (C-360/09), takému vnútroštátnemu ustanoveniu práva hospodárskej súťaže, ktoré bez výnimky podmieňuje prístup tretích osôb, ktoré nie sú účastníkmi konania, k spisu súdu pre hospodársku súťaž na účely prípravy žalôb o náhradu škody voči účastníkom kartelu (aj) v konaní, v ktorom sa

8 — V žiadosti o prístup k spisu združenie uviedlo [Kartellakt], 29 Kt 5/09.

9 — Pozri rozsudky Courage a Crehan, už citovaný, a Manfredi, už citovaný.

uplatnil článok 101 alebo článok 102 ZFEÚ v spojení s nariadením č. 1/2003, súhlasom všetkých účastníkov konania, a súdu v konkrétnom prípade neumožňuje, aby na účely stanovenia podmienok, za ktorých prístup k spisu umožní alebo zamietne, posúdil záujmy chránené právom Únie?

Ak je odpoveď na prvú otázku záporná:

2. Bráni právo Únie takému vnútroštátnemu ustanoveniu, ktoré síce platí rovnako pre výlučne vnútroštátne konanie týkajúce sa hospodárskej súťaže a nestanovuje žiadnu špeciálnu úpravu, pokiaľ ide o dokumenty, ktoré boli poskytnuté v žiadostiach o zhovievavosť, avšak porovnateľné vnútroštátne ustanovenia v prípade iných druhov konania, najmä sporového a nesporového občianskeho a trestného konania, umožňujú prístup k súdnym spisom aj bez súhlasu účastníkov konania pod podmienkou, že tretia osoba, ktorá nie je účastníkom konania, predloží dôkaz, z ktorého priamo vyplýva jej právny záujem na prístup k spisu, ako aj to, že v konkrétnom prípade poskytnutiu takého prístupu nebránia prevažujúce záujmy iného subjektu ani prevažujúce verejné záujmy?“

20. Písomné pripomienky predložili združenie, Spolkový úrad na ochranu hospodárskej súťaže, Donau Chemie AG a Donauchem GmbH, Brenntag CEE GmbH, Ask Chemicals GmbH a ASK Chemicals Austria GmbH¹⁰, DC Druck Chemie Süd GmbH & Co KG, rakúska, belgická, nemecká, španielska a talianska vláda, Komisia a Dozorný úrad EZVO. Všetci títo účastníci, s výnimkou talianskej vlády, sa spolu s Francúzskou republikou zúčastnili na pojednávaní, ktoré sa konalo 4. októbra 2012.

IV – Právne posúdenie

A – Prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania

21. Komisia vo svojich písomných pripomienkach spochybňuje prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Poznamenáva, že v návrhu nie je uvedená žiadna informácia o tom, či je vnútroštátny súd presvedčený, že sú splnené podmienky stanovené v § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Zdá sa, že toto vnútroštátne ustanovenie by malo upravovať prístup k spisu v prípade, ak sa rozhodne o nesúlade § 39 ods. 2 KartG s právom Únie. § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku stanovuje, že na umožnenie prístupu k spisu treba preukázať právny záujem. Komisia sa preto pýta, či v prípade, ak združenie nepreukáže dostatočný právny záujem, nebudú odpovede na prejudiciálne otázky len hypotetickej povahy.

22. Chcel by som tiež poukázať, že Komisia vo svojich písomných pripomienkach uviedla niekoľko ďalších poznámok, ktoré sa síce týkajú odpovede na prvú prejudiciálnu otázku, ale sú relevantné aj v súvislosti s prípustnosťou. Ide napríklad o otázku Komisie, či podľa rakúskeho práva existujú alternatívne možnosti na získanie požadovaných dôkazov. Komisia poznamenáva, že je dôležité vedieť, do akej miery súd, na ktorý bola podaná žaloba o náhradu škody, zohľadní písomné dôkazy alebo či uprednostní vypočutie svedkov. Ak uprednostní vypočutie, dokumenty obsiahnuté v spise budú mať menší význam. Ďalšou dôležitou otázkou je to, do akej miery je prípustný podľa vnútroštátneho práva a postačujúci na podporu žaloby o náhradu škody nepriamy dôkaz na rozdiel od priameho.

10 — Ako je to uvedené na prvej strane týchto návrhov, ASK Chemicals GmbH bola predtým Ashland-Südchemie-Kernfest GmbH a ASK Chemicals Austria GmbH bola predtým Ashland Südchemie Hantos Ges.m.b.H.

23. Spolkový úrad na ochranu hospodárskej súťaže podobne tvrdí, že systém rakúskeho práva poskytuje dostatočné možnosti na získanie dôkazov a zabezpečenie účinného uplatnenia nárokov na náhradu škody vyplývajúcej z práva hospodárskej súťaže. Spolkový úrad na ochranu hospodárskej súťaže napríklad spochybňuje okrem iného ťažkosti, ktoré by mohli mať členovia združenia v súvislosti s vyčíslením škody. Zdôrazňuje, že podľa § 273 Občianskeho súdneho poriadku, ak výšku spôsobenej škody nemožno určiť alebo ak môže byť určená len so značnými ťažkosťami, súd ju môže stanoviť na základe svojej voľnej úvahy.

24. Podľa ustálenej judikatúry Súdnemu dvoru v rámci prejudiciálneho konania neprináleží vyjadrovať sa k výkladu vnútroštátnych ustanovení ani rozhodovať, či je výklad, ktorý podáva vnútroštátny súd, správny.¹¹ Je tiež vecou vnútroštátneho súdu, aby preskúmal správnosť tvrdení, ktoré mu boli predložené.¹²

25. V tejto súvislosti je nevyhnutné pojmovo rozlišovať medzi tromi rozličnými spismi, konkrétne i) dokumentmi príslušného úradu na ochranu hospodárskej súťaže týkajúcimi sa vyšetrovania vo veci hospodárskej súťaže, ii) dokumentmi týkajúcimi sa konania pred príslušným súdom alebo tribunálom rozhodujúcim vo veci, ktorých súčasťou môžu byť okrem iného (niektoré alebo všetky) dokumenty z vyšetrovania vo veci hospodárskej súťaže, a iii) listinnými dôkazmi podanými na občianskom súde príslušnom pre prípadné žaloby podané súkromnoprávnymi subjektmi založené na obmedzovaní hospodárskej súťaže.¹³

26. Bez ohľadu na rozdelenie rozhodovacích právomocí medzi rôzne orgány v tomto právnom systéme¹⁴ sa musím zaoberať tromi rôznymi problémami: i) prístupom k dokumentom z vyšetrovania vo veci hospodárskej súťaže, ktoré vedie úrad na ochranu hospodárskej súťaže, pričom ide o prístup k dokumentom správnej povahy, ii) prístupom k spisu súdu alebo tribunálu členského štátu príslušného na konanie o porušení hospodárskej súťaže, pričom ide o prístup k dokumentom súdnej povahy, a iii) dostupnosťou týchto dokumentov správnej alebo súdnej povahy na účely začatia občianskoprávneho konania. To môže zahŕňať zistenia pred začatím súdneho konania alebo povinnosť sprístupniť dokumenty v rámci občianskoprávneho konania.

27. Vzhľadom na jednoznačné znenie prejudiciálnych otázok patrí táto vec do druhej kategórie, t. j. ide o prístup k dokumentom súdu, ktorý je príslušný rozhodnúť v konaní o kartelových dohodách, ktoré má verejnoprávnu povahu. Hoci by sa žiadosť o prístup k týmto dokumentom mohla javiť ako (technicky) prijatá súdom pre hospodársku súťaž v rámci pokračovania konania o kartelových dohodách, je oddelená od hmotného porušenia práva Únie a/alebo vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže a akéhokoľvek občianskoprávneho sporu o náhradu škody, ktorý by mohol byť začatý na príslušnom občianskoprávnom súde.¹⁵

11 — Rozsudok z 29. apríla 2004, Orfanopoulos a Oliveri (C-482/01 a C-493/01, Zb. s. I-5257, bod 42 a citovaná judikatúra).

12 — Rozsudok Orfanopoulos a Oliveri (už citovaný, bod 45).

13 — Na úrovni Únie by to boli i) dokumenty Komisie, ii) spis Všeobecného súdu a iii) dôkaz podaný na vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o občianskoprávných dôsledkoch neoprávneného obmedzenia hospodárskej súťaže. Pozri tiež rozsudok z 21. septembra 2010, Švédsko a i./API a Komisia (C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, Zb. s. I-8533). V bodoch 79 až 82 Súdny dvor zdôraznil, že súdna činnosť je vylúčená z pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, s. 43; Mim. vyd. 01/003, s. 331) a nevzťahuje sa na ňu ani povinnosť transparentnosti stanovená v článku 255 ES (teraz článok 15 ods. 3 ZFEÚ). V návrhoch, ktoré v tejto veci predniesol generálny advokát Maduro, sú v bodoch 21 až 39 rozobraté rôzne vnútroštátne a medzinárodné postoje týkajúce sa prístupu k súdnym dokumentom.

14 — Pozri napríklad správu pracovnej skupiny ESHS o otázkach spolupráce a spravodlivého konania (The ECN Working Group, Co-operation Issues and Due Process) „Rozhodovacie právomoci“ z 31. októbra 2012. Na stranách 5 a 6 tejto správy je uvedené, že existujú tri základné inštitucionálne modely výkonu práva hospodárskej súťaže v Únii: i) monisticko-správny model, podľa ktorého vec vyšetrí a rozhodne jeden správny orgán, pričom v niektorých právnych poriadkoch taký orgán nie je oprávnený vydať rozhodnutie o pokute; ii) dualisticko-správny model, podľa ktorého je vyšetrovanie a rozhodnutie rozdelené medzi dva orgány, pričom jeden orgán je zodpovedný za vyšetrovanie vecí, ktoré sú potom postúpené inému orgánu na ich rozhodnutie; iii) súdny model, podľa ktorého súd rozhodne o veci samej a o pokutách alebo rozhodne len o pokutách a rozhodnutie vo veci samej prenechá na úrad pre ochranu hospodárskej súťaže. Na strane 9 tejto správy je vysvetlené, že Rakúsko spadá pod prvý z dvoch súdnych modelov, konkrétne pod výlučne súdny model.

15 — Súd pre hospodársku súťaž používa číslo spisu, ktoré je uvedené v poznámke pod čiarou 8 vyššie. Združenie vystupuje v tomto konaní ako vedľajší účastník.

28. Tento spor pred súdom pre hospodársku súťaž preto v žiadnom prípade nie je hypotetickej povahy a právo Únie nepochybne môže ovplyvniť jeho výsledok, najmä pokiaľ ide o to, či má byť prístup k požadovaným dokumentom umožnený alebo zamietnutý. Navyše otázky, ktoré sa týkajú možnosti či záujmu združenia alebo jeho členov podať v akomkoľvek občianskoprávnom konaní žalobu alebo súvisiacich dôkazných prostriedkov, nie sú podstatné pre prípustnosť predmetného návrhu na začatie prejudiciálneho konania, hoci môžu jednoznačne ovplyvniť uplatňovanie zásady efektivity, o ktorej rozhoduje vnútroštátny súd.

29. Na základe posúdenia príslušného právneho poriadku a predložených skutkových okolností podľa môjho názoru Súdny dvor má všetky informácie potrebné na rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach. Preto je návrh na začatie prejudiciálneho konania prípustný.

B – Odpoveď na druhú prejudiciálnu otázku

30. Rozhodol som sa odpovedať na prejudiciálne otázky v opačnom poradí, pretože v tejto veci považujem za logickejšie zaoberať sa najskôr zásadou ekvivalencie, hoci ju vnútroštátny súd uviedol až v druhej otázke. Podľa môjho názoru z hľadiska obmedzovania vnútroštátnej procesnej autonómie totiž otázka ekvivalencie logicky predchádza otázke efektivity. Bez ohľadu na to, čo uviedol vnútroštátny súd na začiatku druhej prejudiciálnej otázky, z hľadiska práva Únie treba na poskytnutie užitočnej odpovede preskúmať obe otázky.

31. Na druhú prejudiciálnu otázku možno poskytnúť celkom priamočiaru odpoveď. Súhlasím s tvrdením, ktoré zastávajú všetci účastníci konania s výnimkou združenia, že § 39 ods. 2 KartG nie je ustanovením, ktoré by bolo v zmysle judikatúry Súdného dvora týkajúcej sa zásady ekvivalencie v rámci uplatňovania práva hospodárskej súťaže analogické k § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku alebo § 77 ods. 1 Trestného poriadku. Treba nevyhnutne dodať, že tento záver nie je založený na všeobecnej zásade zákazu diskriminácie, ale na zásade ekvivalencie, ktorá podľa ustálenej judikatúry obmedzuje vnútroštátnu procesnú autonómiu. Prvá uvedená zásada stanovuje, že s porovnateľnými situáciami sa nemá zaobchádzať odlišne. To sa však nezdá uplatniteľné na skutkové okolnosti tejto veci, keďže zásada ekvivalencie slúži na rovnaký účel.

32. Dodržanie zásady ekvivalencie predpokladá, že predmetné vnútroštátne pravidlo sa bude uplatňovať nezávisle od toho, či sú žaloby, ktoré „majú podobný predmet a dôvody“, založené na porušení práva Únie alebo na porušení vnútroštátneho práva.¹⁶ Zásadu ekvivalencie však nemožno vykladať tak, že ukladá členskému štátu povinnosť rozšíriť svoj najvýhodnejší vnútorný režim na všetky žaloby, ktoré boli podané v určitej právnej oblasti.¹⁷

33. Zvyčajne prináleží vnútroštátnemu súdu porovnať v zmysle ekvivalencie rôzne vnútroštátne konania, pričom musí overiť podobnosť dotknutých žalôb z hľadiska ich predmetu, dôvodov a podstatných náležitostí.¹⁸ Na určenie, či je vnútroštátne procesné ustanovenie menej výhodné, musí zohľadniť jeho postavenie v celom konaní, priebeh uvedeného konania a osobitosti tohto pravidla.¹⁹

16 — Rozsudok z 19. júla 2012, Littlewoods Retail a i. (C-591/10, bod 31).

17 — Rozsudok Littlewoods Retail a i. (už citovaný, bod 31).

18 — Rozsudok Littlewoods Retail a i. (už citovaný, bod 31 a tam citovaný rozsudok z 29. októbra 2009, Pontin, C-63/08, Zb. s. I-10467).

19 — Rozsudok z 8. septembra 2011, Rosado Santana (C-177/10, Zb. s. I-7907, bod 90 a citovaná judikatúra).

34. Súdny dvor však príležitostne zaujal postoj k tomu, či predmetné vnútroštátne ustanovenie je zlučiteľné so zásadou ekvivalencie. V niektorých prípadoch iba naznačil svoje stanovisko, pričom rozhodnutie o otázke ponechal na vnútroštátny súd,²⁰ v iných prípadoch výslovne rozhodol o súlade či nesúlade príslušného vnútroštátneho pravidla s požiadavkami ekvivalencie²¹. Podľa môjho názoru by sa v tomto prípade mal uplatniť tento druhý prístup.

35. Zamietnutie prístupu tretích osôb k spisom súdu pre hospodársku súťaž sa vzťahuje tak na prípady založené na práve Únie v oblasti hospodárskej súťaže, ako aj na tie, ktoré sú založené na rakúskom práve hospodárskej súťaže. Inak povedané, neexistuje žiadny rozdiel v zaobchádzaní vyplývajúcom z výkonu nároku odvodeného z práva Únie, ktorý by bol klasifikovaný odlišne než výlučne vnútroštátna situácia alebo by sa s ním tak zaobchádzalo.²²

36. Podľa môjho názoru je nepopierateľné, že také konania sú porovnateľné s bežnými občianskoprávnymi alebo trestnými konaniami, keďže ani jedno z nich sa netýka ochrany programov zhovievavosti alebo iných osobitných pravidiel verejnoprávnych konaní v rámci presadzovania politiky hospodárskej súťaže.

37. Navrhujem preto na druhú otázku odpovedať tak, že zásada ekvivalencie stanovená právom Únie nebráni vnútroštátnemu ustanoveniu, akým je § 39 ods. 2 KartG.

C – Odpoveď na prvú prejudiciálnu otázku

1. Úvodné pripomienky

38. Súd pre hospodársku súťaž sa svojou prvou prejudiciálnou otázkou pýta, či je právny predpis členského štátu, ktorý tretím osobám zakazuje prístup k dokumentom predloženým súdu pre hospodársku súťaž v prípade, že s tým účastníci daných konaní o porušení hospodárskej súťaže nevyslovili svoj súhlas, zlučiteľný s právom Únie. Vnútroštátny súd sa konkrétnejšie zaoberá otázkou zlučiteľnosti tohto zákazu prístupu s právom domáhať sa náhrady škody, ktorá bola spôsobená zakázanou dohodou alebo zakázanými praktikami a ktorá sa od účastníkov tejto dohody vymáha v rámci občianskoprávneho konania, tak ako to Súdny dvor uviedol v rozsudku *Courage a Crehan*²³ a potvrdil v rozsudku *Manfredi*²⁴.

39. Táto vec je zložitejšia z dôvodu, že niektoré informácie, ku ktorým združenie žiada prístup, boli získané v rámci programu zhovievavosti od jedného z podnikov, proti ktorým by chcelo toto združenie začať súdne konanie.

40. Súdny dvor v rozsudku *Pfleiderer* zaujal prístup, ktorý je podľa môjho názoru uplatniteľný rovnako na túto vec. Uviedol, že ustanovenia Zmluvy o ES týkajúce sa oblasti hospodárskej súťaže ani nariadenie č. 1/2003 nestanovujú spoločné pravidlá pre zhovievavosť ani spoločné pravidlá upravujúce právo na prístup k dokumentom týkajúcim sa konania o zhovievavosti, ktoré boli dobrovoľne predložené vnútroštátnemu orgánu hospodárskej súťaže v súlade s vnútroštátnym programom zhovievavosti.²⁵ Súdny dvor ďalej konštatoval, že v prípade neexistencie záväznej právnej úpravy Únie

20 — Napríklad rozsudky *Rosado Santana* (už citovaný, bod 91) a z 19. júna 2003, *Pasquini* (C-34/02, Zb. s. I-6515, body 64 až 73).

21 — Rozsudok 26. januára 2010, *Transportes Urbanos y Servicios Generales* (C-118/08, Zb. s. I-635, bod 46).

22 — Rozsudok *Pasquini* (už citovaný, bod 59).

23 — Už citovaný, bod 26.

24 — Už citovaný, bod 78.

25 — Už citovaný, bod 20. Súdny dvor v bode 21 rozsudku *Pfleiderer* uviedol, že pre členské štáty nie je záväzná ani oznámenie Komisie o spolupráci v rámci siete orgánov hospodárskej súťaže (Ú. v. EÚ C 101, 2004, s. 43), ani oznámenie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (Ú. v. EÚ C 298, 2006, s. 17), pričom obe sa týkajú zhovievavosti. V bode 22 tohto rozsudku Súdny dvor poznamenal, že v rámci ESHS bol tiež vypracovaný a v roku 2006 prijatý vzorový program zhovievavosti, ktorý sa týkal harmonizácie určitých prvkov vnútroštátnych programov v tejto oblasti. Ani tento vzorový program nemá pre súdy členských štátov záväzný účinok.

v tejto oblasti prináleží členským štátom, aby stanovili vnútroštátne predpisy vzťahujúce sa na právo osôb poškodených kartelom na prístup k dokumentom týkajúcim sa konania o zhovievavosti²⁶, pod podmienkou, že neznemožnia alebo neprímerane neťažia uplatňovanie práva Únie a – osobitne v oblasti práva hospodárskej súťaže – zabezpečia, aby pravidlá, ktoré stanovujú alebo uplatnia, nezasahovali do účinného uplatňovania článkov 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ²⁷.

41. Na základe toho dospel Súdny dvor v rozsudku Pfeleiderer k záveru, ktorý je relevantný aj v tejto veci, a to i napriek odlišnému inštitucionálnemu kontextu vo veci Pfeleiderer, ktorý sa týka skôr prístupu k dokumentom správneho orgánu ako k dokumentom súdu. Konkrétne uviedol, že pri preskúmaní žiadosti o prístup k dokumentom v rámci vnútroštátneho programu zhovievavosti treba zväziť ochranu informácií poskytnutých dobrovoľne žiadateľom o taký program (ktorého účinnosť, a teda aj účinné uplatňovanie článkov 101 ZFEÚ a 102 ZFEÚ, by mohli utrpieť, ak by dokumenty týkajúce sa konania o zhovievavosti boli sprístupnené osobám, ktoré majú v úmysle podať žalobu o náhradu škody)²⁸ oproti potrebe zabezpečiť, aby príslušné vnútroštátne pravidlá neboli menej výhodné ako pravidlá, ktoré sa týkajú obdobných vnútroštátnych nárokov, a neboli upravené tak, aby bolo prakticky nemožné alebo neprímerane ťažké získať takú náhradu²⁹. Súdny dvor ďalej uviedol, že takéto zváženie záujmov môžu vykonať len vnútroštátne súdy v každom jednotlivom prípade.³⁰ K významu týchto zistení sa vrátim neskôr.

42. Okrem toho Súdny dvor v rozsudku van Schijndel a van Veen (C-430/93 a C-431/93) uviedol, že každý prípad, ktorý nastoľuje otázku, či vnútroštátne procesné ustanovenie vedie k nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu výkonu práva Únie, sa musí skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v celom konaní, na jeho priebeh a osobitosti na rôznych vnútroštátnych orgánoch a súdoch. Z tohto hľadiska treba prípadne vziať do úvahy základnú zásadu, ktoré sú tiež základom vnútroštátneho súdneho systému, ako napríklad ochrana práva na obhajobu, zásada právnej istoty a riadneho priebehu konania.³¹ Náležitú pozornosť preto treba venovať aj tejto zásade.

43. Hoci zistenia uvedené v rozsudku Pfeleiderer sú v tejto veci relevantné, je rovnako dôležité zohľadniť rozdiely medzi nimi. V danom rozsudku žiadal vnútroštátny súd o usmernenie týkajúce sa toho, aký vplyv môže mať nahliadnutie poškodeného do *informácií, ktoré poskytol žiadateľ o zhovievavosť* vnútroštátnemu úradu na ochranu hospodárskej súťaže, na systém spolupráce a výmeny informácií stanovený článkami 11 a 12 nariadenia č. 1/2003 v rámci konaní o zhovievavosť.³²

44. Prvá prejudiciálna otázka v tejto veci sa však týka ustanovenia vnútroštátneho právneho poriadku, ktorý stanovuje zákaz prístupu ku *všetkým* dokumentom obsiahnutým v spisoch súdu pre hospodársku súťaž v prípade, že s tým účastníci konania nevyslovili svoj súhlas, a to bez ohľadu na to, či sú účastníkmi konania o zhovievavosť, a podľa ktorého vnútroštátny súd nie je povinný vykonať zváženie záujmov, ktoré stanovil Súdny dvor v rozsudku Pfeleiderer.

26 — Rozsudok Pfeleiderer (už citovaný, bod 23).

27 — Rozsudok Pfeleiderer (už citovaný, bod 24 a citovaná judikatúra).

28 — Rozsudok Pfeleiderer (už citovaný, body 25 a 26). Okrem toho súhlasím so závermi uvedenými v bode 34 návrhov, ktoré vo veci Pfeleiderer predniesol generálny advokát Mazák, v tom zmysle, že ak „členský štát prostredníctvom svojich orgánov hospodárskej súťaže zaviedol program zhovievavosti zameraný na zabezpečenie účinného uplatňovania článku 101 ZFEÚ, musí podľa môjho názoru napriek svojej procesnej autonómii pri uplatňovaní predmetného ustanovenia zabezpečiť účinné spustenie a fungovanie tohto programu“.

29 — Rozsudok Pfeleiderer (už citovaný, bod 30).

30 — Rozsudok Pfeleiderer (už citovaný, bod 31).

31 — Rozsudok z 14. decembra 1995 (Zb. s. I-4705, bod 19).

32 — Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mazák vo veci Pfeleiderer (už citované, bod 22).

45. Inými slovami, tento spor je v niektorých ohľadoch bližší problému, ktorým sa Súdny dvor zaoberal v rozsudku *Courage a Crehan* a ktorý sa týkal ustanovenia anglického práva, podľa ktorého sa zmluvné strany protiprávných zmlúv, vrátane dohôd v rozpore s článkom 101 ZFEÚ, nemohli domáhať náhrady škody. Podľa mňa bola hlavná myšlienka uvedená v bode 26 daného rozsudku:

„Úplná účinnosť článku 85 ES a najmä potrebný účinok zákazu uvedeného v jeho odseku 1 by boli spochybnené, ak by sa akákoľvek osoba *nemohla* domáhať náhrady škody, ktorá jej bola spôsobená zmluvou alebo správaním spôsobilým obmedziť alebo skresliť hospodársku súťaž.“³³

46. Zásadnou otázkou preto je: Znamená obmedzenie stanovené rakúskym právom, ako ho opísal súd pre hospodársku súťaž, že združenie alebo jeho členovia sa nemôžu domáhať náhrady škody, ktorá im vznikla v dôsledku protiprávných kartelových dohôd, v tom zmysle, že zákaz stanovený v rakúskom práve spôsobuje, že domáhanie sa jej náhrady je prakticky nemožné alebo neprimerane sťažené?³⁴ Vzhľadom na to, čo Súdny dvor uviedol v rozsudku *DEB*, je potrebné položiť otázku, či má zduženie k dispozícii účinný súdny prostriedok na ochranu svojich práv, ktoré mu vyplývajú z práva Únie³⁵, a či môže uplatňovať svoje práva vyplývajúce z práva Únie pred rakúskymi súdmi³⁶.

47. Napokon je dôležité zohľadniť článok 19 ods. 1 ZEÚ, a to do tej miery, v akej poskytuje dodatočnú záruku dodržiavania zásady efektivity. Podľa článku 19 ods. 1 sú členské štáty povinné stanoviť prostriedky nápravy „v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie,... potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany“. Inými slovami, zdá sa, že vzhľadom na toto ustanovenie Zmluvy si kritérium účinnej súdnej ochrany práv vyplývajúcich z práva Únie vyžaduje viac než len klasické ustanovenie odkazujúce na praktickú nemožnosť alebo neprimerané sťaženie. Podľa môjho názoru to znamená, že vnútroštátne opravné prostriedky musia byť dostupné, rýchle a primerane efektívne z hľadiska nákladov.³⁷

48. Pokiaľ ide o politiku hospodárskej súťaže, táto vec sa týka diskusie o tzv. súkromnom presadzovaní pravidiel hospodárskej súťaže. Na rozdiel od situácie v Spojených štátoch, v tomto prípade tento koncept azda nie je najvhodnejšou možnosťou vzhľadom na to, že v rámci práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže neexistujú inštitúty, akými sú podrobne organizované konanie zamerané na získanie dôkazov (*pre-trial discovery*), spoločné žaloby (*class actions*) a náhrada škody s represívnou funkciou (*punitive damages*). Podľa môjho názoru poškodení v prípadoch obmedzenia hospodárskej súťaže v Európskej únii, pravdepodobne na rozdiel od poškodených v Spojených štátoch, požadujú skôr právnu ochranu nárokov vyplývajúcich zo súkromného práva než presadzovanie verejnej politiky.

33 — Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

34 — Ako to bolo napríklad v prípade rozsudku z 22. decembra 2010, *DEB* (C-279/09, Zb. s. I-13849), v ktorom je uvedené, že vnútroštátne pravidlo, na základe ktorého sa požaduje zaplatenie preddavku na trovy konania pred orgánom, ktorý rozhoduje o zodpovednosti štátu za porušenie práva Únie, ak nebola poskytnutá právna pomoc, môže porušiť právo na prístup k spravodlivosti. Posúdenie skutkových okolností, či k takémuto porušeniu došlo, bolo ponechané na vnútroštátny súd.

35 — Rozsudok z 11. septembra 2003, *Safalero* (C-13/01, Zb. s. I-8679, bod 54).

36 — Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mengozzi 21. januára 2009 vo veci *Mono Car Styling* (rozsudok zo 16. júla 2009, C-12/08, Zb. s. I-6653, bod 84 a tam citovaný rozsudok z 13. marca 2007, *Unibet*, C-432/05, Zb. s. I-2271, body 38 až 40).

37 — Pozri analogicky rozsudok *DEB* (už citovaný).

2. Judikatúra Súdneho dvora týkajúca sa vnútroštátnych postupov dokazovania a všeobecnej zásady potrebného účinku

49. Z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že členské štáty musia zabezpečiť, aby postupy dokazovania a najmä pravidlá rozdelenia dôkazného bremena uplatniteľné na žaloby týkajúce sa sporov o porušení práva Únie nespôsobili, že sa výkon práv osôb podliehajúcich súdnej právomoci vyplývajúcej z právneho poriadku Únie stane prakticky nemožný alebo neprimerane sťažený.³⁸

50. Súdny dvor napríklad uviedol, že vnútroštátne súdy musia zabezpečiť, aby osoby, ktoré majú v úmysle podať žalobu o náhradu škody podľa ustanovení práva Únie týkajúceho sa zodpovednosti štátu za škodu, mohli využiť osobitné konanie, ktoré pripúšťa svedeckú výpoveď, a ak táto výpoveď nie je možná, musí im byť umožnené predložiť iné dôkazy, najmä listinné dôkazy potvrdzujúce spôsobenú škodu.³⁹ V opačnom prípade by postupy dokazovania spôsobili, že výkon práv vyplývajúcich z práva Únie by bol pre jednotlivcov prakticky nemožný alebo najmä neprimerane sťažený.⁴⁰ Inými slovami, obmedzenia vzťahujúce sa na dôkazy, ktoré sú „pre žalobcov nárok podstatné“⁴¹, sú v rozpore s potrebným účinkom. Iné postupy dokazovania, ktoré podľa Súdneho dvora podliehajú preskúmaniu zo strany vnútroštátnych súdov, či neporušujú zásadu potrebného účinku, zahŕňajú tie, ktoré ohrozujú zásadu rovnosti zbraní.⁴²

51. Podmieňovanie prístupu k súdnym spisom v konaní o porušení hospodárskej súťaže súhlasom porušovateľa pravidiel hospodárskej súťaže podľa môjho názoru predstavuje značné odradenie od výkonu práva na náhradu škody spôsobenej porušením práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže.⁴³ Súdny dvor rozhodol, že ak bola osoba porušovateľom odradená od začatia súdneho konania v zákonom stanovenej lehote, porušovateľ sa nemôže dovoliavať vnútroštátnych pravidiel upravujúcich premlčanie lehoty na začatie konania.⁴⁴ Nevidím žiadny dôvod na obmedzenie uplatnenia tejto zásady len na premlčacie lehoty a podporil by som jej rozšírenie aj na zložité postupy dokazovania, ktoré majú rovnaký odrádzajúci účinok.⁴⁵ Okrem toho pochybujem o súlade opravných prostriedkov, ktoré odrádzajú od výkonu práv vyplývajúcich z právneho poriadku Únie, s článkom 19 ods. 1 ZEÚ.

3. Článok 47 Charty

52. Ako Súdny dvor nedávno uviedol, zásada účinnej súdnej ochrany stanovená v článku 47 Charty sa skladá z viacerých zložiek, ktoré zahŕňajú najmä právo na obhajobu, zásadu rovnosti zbraní, právo na prístup k spravodlivosti, ako aj právo nechať si poradiť, brániť sa a byť zastúpený.⁴⁶ Okrem toho právo na prístup k spravodlivosti zahŕňa podľa judikatúry Súdneho dvora aj „právomoc“ vnútroštátnych súdov preskúmať všetky skutkové a právne otázky, ktoré sú relevantné na účely sporov, o ktorých rozhodujú.⁴⁷ Vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o občianskoprávných dôsledkoch protiprávneho

38 — Rozsudky z 3. februára 2000, Dounias (C-228/98, Zb. s. I-577, bod 69 a citovaná judikatúra), z 29. apríla 2004, Pusa (C-224/02, Zb. s. I-5763, bod 44), a z 24. apríla 2008, Arcor (C-55/06, Zb. s. I-2931, bod 191 a citovaná judikatúra). Pozri tiež, pokiaľ ide o postupy dokazovania, rozsudky zo 7. septembra 2006, Laboratoires Boiron (C-526/04, Zb. s. I-7529, body 52 až 57), a z 1. júla 2010, Speranza (C-35/09, Zb. s. I-6581, bod 47).

39 — Rozsudok Dounias (už citovaný, bod 71).

40 — Rozsudok Dounias (už citovaný, bod 71).

41 — Pozri bod 50 návrhov, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs 23. septembra 1999 vo veci Dounias (rozsudok už citovaný).

42 — Pozri napríklad rozsudky z 10. apríla 2003, Steffensen (C-276/01, Zb. s. I-3735), a zo 6. novembra 2012, Otis a i. (C-199/11).

43 — Rozsudok z 15. apríla 2010, Barth (C-542/08, Zb. s. I-3189, bod 40).

44 — Pozri napríklad rozsudok Levez (už citovaný, bod 32), v ktorom podvod zamestnávateľa týkajúci sa výšky odmeny, ktorú poberali mužskí zamestnanci za rovnakú prácu, „spôsobil“, že pani Levez nepodala včas návrh na začatie konania.

45 — Pozri tradične rozsudok z 9. novembra 1983, San Giorgio (199/82, Zb. s. 3595).

46 — Rozsudok Otis a i. (už citovaný, bod 48).

47 — Rozsudok Otis a i. (už citovaný, bod 49).

obmedzenia hospodárskej súťaže, podľa môjho názoru takú „právomoc“ nemôže mať, ak prakticky nemá prístup k dôležitým dôkazným prostriedkom, akými sú spisy vedené v konaní o porušení hospodárskej súťaže, v ktorom už bolo konštatované protiprávne obmedzenie hospodárskej súťaže, napríklad kartelovými dohodami.

53. Obmedzenie možnosti použiť dôležitý dôkazný prostriedok preto porušuje právo účastníkov konania na súdne rozhodnutie ich sporu.⁴⁸ Okrem toho má vplyv na ich právo účinne obhajovať vec na súde.⁴⁹

54. Právo na spravodlivý proces však nie je absolútne.⁵⁰ Možno ho obmedziť, ak obmedzenia nepoškodia samotnú podstatu tohto práva, sledujú legitímny cieľ a ak existuje vzťah proporcionality medzi použitými prostriedkami a sledovaným cieľom.⁵¹

55. Článok 47 Charty je rovnako relevantný v tomto konaní, pretože zaručuje právo na spravodlivý proces, ktorý slúži na ochranu záujmov podnikov, ktoré sa zúčastnili na kartelových dohodách. Zastávam preto názor, že nahliadnutie tretích osôb do dobrovoľných sebaobviňujúcich vyhlásení žiadateľa o zhovievavosť by v zásade nemalo byť umožnené.⁵² Zákaz sebaobvinenia je právom Únie zavedený už dlho⁵³ a možno sa ho priamo dovolávať pred vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže, ktoré vykonávajú pravidlá Únie.⁵⁴

56. Je pravda, že programy zhovievavosti nezaručujú ochranu proti nárokom na náhradu škody⁵⁵ a že zákaz sebaobvinenia sa nevzťahuje na súkromnoprávne vzťahy. Napriek tomu tak dôvody verejného záujmu, ako aj spravodlivé zaobchádzanie s účastníkom, ktorý poskytol usvedčujúce vyhlásenia v rámci programu zhovievavosti, svedčia proti umožneniu prístupu k súdnym spisom z konaní o porušení hospodárskej súťaže, v ktorom účastník, ktorý ich chce využiť, vystupoval ako svedok obviňujúceho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže.

4. Uplatnenie na prejednávajúcu vec

57. Súdny dvor už rozhodol, že právo Únie zaväzuje členské štáty zabezpečiť, aby vnútroštátna právna úprava „nebránila“ právu na účinnú súdnu ochranu;⁵⁶ dotknutým osobám sa teda nemôže brániť v uplatňovaní svojich práv pred vnútroštátnymi súdmi. Má ustanovenie rakúskeho práva, ktoré bráni prístupu k písomnostiam z konania súdu pre hospodársku súťaž v prípade neposkytnutia súhlasu všetkých účastníkov, takýto účinok?

48 — Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Darmon 29. mája 1991 vo veci Verholen a i. (rozsudok z 11. júla 1991, C-87/90 až C-89/90, Zb. s. I-3757, bod 33).

49 — Rozsudok DEB (už citovaný, bod 45 a tam citovaný rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 15. februára 2005, Steel a Morris v. Spojené kráľovstvo, č. 68416/01, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 2005-II, § 59).

50 — Rozsudok DEB (už citovaný, bod 45).

51 — Rozsudok DEB (už citovaný, bod 47 a tam citované rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 13. júla 1995, Tolstoj Miloslavsky v. Spojené kráľovstvo, séria A, č. 316-B, § 59 až 67, a z 19. júna 2001, Kreuz v. Poľsko, č. 28249/95, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 2001-VI, § 54 a 55). Pozri tiež bod 38 návrhov, ktoré predniesla generálna advokáta Sharpston 30. novembra 2006 vo veci Unibet (rozsudok už citovaný).

52 — Návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mazák vo veci Pfeiderer (už citované, bod 46).

53 — Pozri tradične rozsudok z 18. mája 1982, AM & S Europe/Komisia (155/79, Zb. s. 1575).

54 — Nedávno zopakované v rozsudku Všeobecného súdu zo 14. novembra 2012, Nexans France a Nexans/Komisia (T-135/09, bod 128 a citovanú judikatúru). Pozri tiež rozsudok zo 14. septembra 2010, Akzo Nobel Chemicals a Akros Chemicals/Komisia (C-550/07 P, Zb. s. I-8301).

55 — Pozri oznámenie Komisie o oslobodení od pokút a znížení pokút v kartelových prípadoch (Ú. v. EÚ C 298, 2006, s. 17, bod 39). „Skutočnosť, že podnik získal oslobodenie od pokuty alebo zníženie pokuty, neznamená, že tento podnik je chránený pred dôsledkami svojej účasti na porušovaní článku 81 Zmluvy o ES v občianskoprávnom konaní.“

56 — Pozri rozsudok Mono Car Styling (už citovaný, bod 49 a citovanú judikatúru).

58. Súdny dvor ďalej uviedol, že sprístupnením dokumentov, ktoré si v priebehu konania o kontrole koncentrácie podnikov medzi sebou vymenili Komisia a podniky, tretej osobe je v zásade ohrozená ochrana cieľov vyšetrovania, ako aj ochrana obchodných záujmov podnikov zúčastnených na takomto konaní, dokonca aj po skončení a uzavretí tohto konania.⁵⁷ Zásady tohto druhu⁵⁸ sa však na úrovni Únie dostávajú do rozporu s pravidlami týkajúcimi sa prístupu k dokumentom a povinnosťou transparentnosti, ako vyplývajú z právnych predpisov Únie a jej primárneho práva⁵⁹.

59. V dôsledku toho Súdny dvor vypracoval súbor judikatúry zahŕňajúcej prípady spadajúce do oblasti prístupu k dokumentom Komisie týkajúcim sa vyšetrovaní porušovania hospodárskej súťaže⁶⁰, ktorá v zásade prináša vzájomné vyvažovanie uvedených požiadaviek v rámci posudzovania každého konkrétneho dokumentu, ku ktorému sa požaduje prístup. Znamená to, že na úrovni Únie nemôže existovať absolútny zákaz prístupu k dokumentom Komisie získaným v rámci vyšetrovania kartelových dohôd.

60. Tieto zásady, ktoré za vyvinuli v súvislosti s prístupom k dokumentom Európskej komisie, nemožno priamo preniesť na vnútroštátnu úroveň. Poskytujú však kontext, rámec a pohľad pri posúdení súladu absolútného zákazu vyplývajúceho z rakúskeho práva so zásadou potrebného účinku.

61. Podobne – a ako jasne vyplýva z rozsudku Súdneho dvora Pfleiderer – je dôležité zohľadniť aj požiadavku ochrany programov zhovievavosti. Podľa bodu 26 oznámenia Komisie o spolupráci súdov členských štátov Únie pri uplatňovaní článkov 81 a 82 Zmluvy o ES [*neoficiálny preklad*]⁶¹ „Komisia... bez súhlasu žiadateľa o zhovievavosť neposkytne vnútroštátnym súdom informácie, ktoré jej tento žiadateľ dobrovoľne predložil“ [*neoficiálny preklad*], hoci, ako som už uviedol, rozhodnutie Európskej komisie o udelení zhovievavosti neposkytuje žiadnu záruku v rámci občianskoprávneho konania o náhradu škody.⁶²

62. Úvahy tohto druhu sú rovnako dôležité na posúdenie súladu § 39 ods. 2 KartG, najmä v prípade, v ktorom je konanie o občianskoprávnu náhradu škody na úrovni Európskej únie len doplňujúcim konaním⁶³ k vynucovaniu práva hospodárskej súťaže. Keďže ide o taký prípad, právo osôb požadovať náhradu škody od hospodárskych subjektov, ktoré porušili právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže, by podľa môjho názoru, a ako bolo uvedené rozsudkoch Courage a Crehan alebo Manfredi, nemalo viesť k stavu, ktorý by ohrozoval efektívnosť verejnoprávnych mechanizmov vynucovania práva, či už európskych alebo vnútroštátnych.

63. Ustanovenie rakúskeho práva sa opiera o tvrdenie, že rakúsky zákonodarca vykonal potrebné vyváženie protichodných verejných a súkromných záujmov a rozhodol, že je vhodné dať absolútnu prednosť verejnému záujmu, ktorý sa týka účinného výkonu pravidiel hospodárskej súťaže. Podľa mňa však vyváženie, ktoré neposkytuje priestor druhému záujmu, nie je s výnimkou určitých okolností, ktoré nepatria do rámca hospodárskej súťaže, zlučiteľné so zásadou proporcionality.

57 — Rozsudok z 28. júna 2012, Komisia/Éditions Odile Jacob (C-404/10 P, body 123 a 124).

58 — K tomuto možno doplniť napríklad súvisiaci pojem ochrana obchodného tajomstva. Rozsudky z 29. marca 2012, Interseroh Scrap and Metals Trading (C-1/11), a z 26. júna 2007, Ordre des barreaux francophones et germanophones a i. (C-305/05, Zb. s. I-5305).

59 — Pozri najmä nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 z 30. mája 2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie (Ú. v. ES L 145, s. 43; Mím. vyd. 01/003, s. 331).

60 — Napríklad rozsudok Komisia/Éditions Odile Jacob (už citovaný) a rozsudok Všeobecného súdu z 22. mája 2012, EnBW Energie Baden-Württemberg/Komisia (T-344/08).

61 — Ú. v. EÚ C 101, 2004, s. 54.

62 — Treba uviesť, že Všeobecný súd nedávno rozhodol, že ak sa vec zakladá na informáciách poskytnutých podnikom v rámci programu zhovievavosti, je nevyhnutné umožniť účastníkovi konania nahliadnuť do spisu Komisie v jej podateľni. Pozri rozsudok Všeobecného súdu zo 14. novembra 2012, Prysmian SpA/Komisia (T-140/09).

63 — Pozri návrhy k pracovnému dokumentu útvarov Komisie priloženému k Bielej knihe o žalobách o náhradu škody pre porušenie antitrustových pravidiel [SEC(2008) 404, bod 2, s. 7].

64. Z hľadiska proporcionality by preto bolo podľa môjho názoru vhodnejšie zákonom stanovené pravidlo, ktoré by síce poskytovalo absolútnu ochranu účastníkom programu zhovievavosti, ale zároveň by vyžadovalo, aby sa záujmy ďalších účastníkov obmedzujúceho konania zväzili vzhľadom na záujmy údajných poškodených. V Rakúsku sa rozsah ochrany dôvernosti spisu súdu pre hospodársku súťaž neobmedzuje na obchodné tajomstvo zúčastnených podnikov. Navyše zastávam názor, že samotná účasť na protiprávnom obmedzení hospodárskej súťaže, s výnimkou podnikov, ktorým bol udelený program zhovievavosti, nepredstavuje obchodné tajomstvo, ktoré by si zasluhovalo ochranu právom Únie.⁶⁴

65. Absolútny zákaz prístupu k spisom súdu pre hospodársku súťaž v prípade, že s tým účastníci konania nevyslovili svoj súhlas, totiž podľa môjho názoru predstavuje neprimeranú prekážku práva na prístup k súdu, ktoré je zaručené článkom 47 Charty, a to najmä vtedy, keď rozsudky súdu pre hospodársku súťaž, ako vyplýva zo spisu tohto konania, nie sú zverejňované.

66. Podľa môjho názoru sa na základe požiadavky potrebného účinku vyžaduje, aby mal vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o prístupe tretej osoby k súdnemu spisu, možnosť zväziť rôzne záujmy, ako to naznačuje rozsudok *Pfleiderer*. Takéto zväzovanie záujmov by vnútroštátnemu sudcovi umožnilo vzájomne porovnať všetky protichodné okolnosti, napríklad ochranu oprávneného obchodného tajomstva podnikov, ktoré sa zúčastnili na obmedzeniach, so záväzkami členských štátov vyplývajúcimi z článku 19 ods. 1 ZEÚ stanoviť prostriedky nápravy „v oblastiach, na ktoré sa vzťahuje právo Únie,... potrebné na zabezpečenie účinnej právnej ochrany“. Vnútroštátny zákonodarca môže rozhodnúť, ktoré okolnosti sa pri uvedenom zvažovaní záujmov majú zohľadniť, avšak nemôže vylúčiť vykonanie takeého zvažovania, azda okrem informácií poskytnutých podnikmi, ktorým bol udelený program zhovievavosti.

67. Z judikatúry Súdneho dvora pritom vyplýva, že hoci „bol v Zmluve ES zriadený určitý počet priamych žalôb, ktoré môžu podať v príslušných prípadoch súkromné osoby na súd Spoločenstva, nebolo tým zamýšľané s cieľom dodržiavania práva Spoločenstva vytvoriť na vnútroštátnych súdoch iné právne prostriedky nápravy, ako sú tie upravené vnútroštátnym právom... Inak by tomu bolo len v prípade, keby vyplývalo zo systému predmetného vnútroštátneho právneho poriadku, že neexistuje žiadny právny prostriedok nápravy umožňujúci, hoci aj incidenčne, zabezpečiť dodržiavanie práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Spoločenstva“⁶⁵.

68. Súd pre hospodársku súťaž je preto pri rozhodovaní o veci povinný náležite posúdiť alternatívne spôsoby získavania dôkazov, ktoré sú k dispozícii podľa rakúskeho práva. Patria sem napríklad procesné pravidlá týkajúce sa sprístupňovania dokumentov v rámci občianskoprávneho konania alebo pravidlá prístupu k správnym dokumentom Spolkového úradu na ochranu hospodárskej súťaže spolu s § 219 ods. 2 a § 273 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré súd pre hospodársku súťaž posúdi predtým, ako rozhodne, ku ktorým častiam spisu – a či vôbec – sa tretím osobám umožní prístup, aby sa zachovala účinná súdna ochrana v zmysle rozsudkov *Courage* a *Crehan* alebo *Manfredi* dosahovaná žalobami o náhradu škody podanými proti hospodárskym subjektom, ktoré sa dopustili porušenia článku 101 ZFEÚ. Rovnaké posúdenie sa musí vykonať pri vyčíslení škody.⁶⁶

69. Napokon v rámci kritérií, ktoré môže stanoviť vnútroštátny zákonodarca, a za predpokladu dodržania zásad práva Únie uvedených vyššie, musí existovať určitý priestor na vzájomné vyváženie verejného záujmu týkajúceho sa účinného vykonávania pravidiel hospodárskej súťaže a súkromných záujmov poškodených v dôsledku porušenia týchto pravidiel.

64 — Pozri bod 33 návrhov, ktoré som predniesol vo veci *Westbahn Management* (rozsudok z 22. novembra 2012, C-136/11), týkajúcich sa obchodného tajomstva. Komisia vždy zverejňuje svoje rozhodnutia, ktoré sa týkajú práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, pričom vynechá časti, ktoré tvoria obchodné tajomstvo.

65 — Rozsudok *Unibet* (už citovaný, body 40 a 41 a citovaná judikatúra).

66 — Generálna advokátka Sharpston uviedla, že praktické problémy s vyčíslením nestačia na to, aby sa nároky na náhradu škody považovali za „prakticky nemožné alebo neprimerane ťažké“. Pozri bod 49 návrhov, ktoré predniesla vo veci *Unibet* (rozsudok už citovaný). Podľa môjho názoru otázku stupňa obťažnosti má s ohľadom na článok 19 ods. 1 ZEÚ posúdiť vnútroštátny súd.

70. Preto Súdnemu dvoru navrhujem, aby na prvú prejudiciálnu otázku odpovedal v tom zmysle, že zásada účinnej súdnej ochrany uplatňovaná na základe článku 19 ods. 1 ZEÚ bráni takému ustanoveniu vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže, akým je § 39 ods. 2 KartG, ktoré v prístupe k spisu súdu pre hospodársku súťaž bráni tretím osobám, ktoré majú v úmysle podať občianskoprávnu žalobu o náhradu škody proti účastníkom kartelových dohôd, v prípade, že s tým účastníci konania nevyslovili svoj súhlas.

V – Návrh

71. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhujem na prejudiciálne otázky, ktoré položil súd pre hospodársku súťaž, odpovedať takto:

1. Zásada efektivity stanovená právom Únie, ktorá sa uplatňuje na základe článku 19 ods. 1 ZEÚ, bráni takému ustanoveniu vnútroštátneho práva hospodárskej súťaže, ktoré prístup tretích osôb k dokumentom vnútroštátneho súdu získaným v konaní o porušení hospodárskej súťaže, v ktorom sa uplatňuje právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže, pričom tieto tretie osoby nie sú účastníkmi predmetného konania, ale majú v úmysle pripraviť žaloby o náhradu škody proti účastníkom dohody, ktorá bola predmetom konania o porušení hospodárskej súťaže, podmieňuje súhlasom všetkých účastníkov konania o porušení hospodárskej súťaže. Odpoveď bude iná len vtedy, pokiaľ vnútroštátne právne predpisy stanovujú také alternatívne možnosti na zabezpečenie dôkazu o porušení práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže a na určenie škody, ktoré poskytujú účinnú právnu ochranu práva na občianskoprávnu náhradu škody spôsobenej porušením daných ustanovení a ktoré sú v súlade s článkom 47 Charty základných práv Európskej únie.
2. Zásada ekvivalencie stanovená právom Únie nebráni takému ustanoveniu vnútroštátneho práva, ktoré prístup tretích osôb k dokumentom vnútroštátneho súdu získaným v konaní o porušení hospodárskej súťaže, v ktorom sa uplatňuje právo Únie v oblasti hospodárskej súťaže, pričom tieto tretie osoby nie sú účastníkmi predmetného konania, bez výnimky podmieňuje súhlasom všetkých účastníkov konania o porušení hospodárskej súťaže, ak toto pravidlo platí rovnako v prípade výlučne vnútroštátnych konaní o porušení hospodárskej súťaže a odlišuje sa od vnútroštátnych ustanovení, ktoré sa týkajú prístupu tretích osôb k súdnym dokumentom v rámci iných druhov konaní, najmä sporového a nesorového občianskeho a trestného konania.